

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIII. Peccata atrocia posse sæpè denunciari denunciatione Evangelica Prælato, ut patri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPUT XIII.

Peccata atrocia posse sapè denuncia-
ri denunciatione Evangelica
Prælato, ut patri.

Quantum peccata dicantur atrocia, quoniam atrociſſima : Et unde atrociſſima defumda ?

PRImò explicabimus quæ ſunt peccata atrocia, ſive atrociſſima. Secundò an ſint iſta ſicut & alia ſimilia, charitate media, corrigenda. Tertio demum, an poſſint Evangelica denunciatione Prælato ut patri denunciari ?

Quantum ad primum ; quæ ſunt ſpeciatiim peccata atrocia, ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, iudicari debet. Et ideo, ut optimè notavit Julius Clar. *lib. 5. 6. 1. num. 10.* tanto gravius delictum reputatur, quanto gravior pœna pro eo impoſita reperitur. Pro qua ſententia citat Bartol. in *L. levia ff. de accuſationibus*; & hanc eſſe opinionem communem tradit Socinus, *Conſil. 157. num. 5.* & etiam *Conſil. 65.* & ipſe Clarus inter delicta atrocia numerat ea, quæ ſequuntur, videlicet delictum hæreſis, blaſphemie hæreticalis, rebellionis, læſæ majeſtatis, homicidii qualificati, veluti Episcopii, aut Cardinalis; falſificationis monetæ; conſarionis item, ſeu diminutionis monetarum; raptus virginis honeſtis parentibus ortæ, etiam ſi copula non ſequatur; uſus venereus cum ſacra virgine, in habitu intra Monasterium degente; ſodomia, quod intelligendum eſt cum effectu; nam in affectu tantum, ſive attentata (ut alii dicunt) inter atrocia, teſte ipſo Claro, non computatur, famoſorum latronum in viis graſſantium, & falſificatio ſigilli Principis, aut Senatus.

Et demum concludit Clarus, quod omnia delicta, pro quibus à lege, vel à ſtatu imponitur ſimpliciter pœna mortis naturalis, vel civilis, ſcilicet pœna tritemium in perpetuum, & talis pœna eſt in uſu, ut à iudicibus imponatur & exequatur, dicuntur gravia & atrocia. Deinde addit idem Auctor. Atrociora autem, ſive atrociſſima dicuntur, pro quibus lex, vel ſtatutum ſupponit pœnam graviorem, quam ſimplicis mortis, in ipſo genere mortis: puta quia vult pro talibus delictis reos vel igne comburi, vel in fruſta ſecindi, ut rotæ inferri, vel huiusmodi, ut ſi in crimine hæreſis, parricidii, aſſiniſii, ſodomie, incendiarii, falſæ monetæ, &c.

In criminibus autem enormibus & atrocibus permittitur iudicibus iura tranſgredi etiam in procedendo, & iudicando; quia ſcilicet devenit ad torturam, etiam ſi indicia non ſint in totum ſufficientia, neque probata per teſtes omni exceptione majores. Hæc Julius Clarus *ubi ſupra*.

Prædicta delicta, propter eorum gravitatem, non ſolum gravia, ſed enormia & atrocia, & aliquando atrociſſima vocantur, non ſolum, quia grave vulnus communi bono inſigunt, ſed etiam, quantum eſt ex ſe, exitalia bono communi merito iudicantur; quia partim Remp. turbant, partim Communitatem inſiciunt, ac demum omnia Communitati non parum nociva eſſe ſolent.

Quantum ad ſecundum punctum; ea exceptione præmiſſa, quod in crimine hæreſis regu-

lariter correctio fraternæ non ſit adhibenda, ut ſupra Cap. 8. notavimus, ſed potius ſtatim iudici manifeſtanda; de aliis ſentio, quod quidem eſt certa, & firma ſpes per noſtram correctionem ſecretam, poſſe ſubveniri bono communi ſufficienter; tunc præmittenda eſt correctio ſecreta. Ita D. Thomas 2. 2. q. 33. art. 7. & communiter Doctores in 4. diſtinct. 19. ſubſubveniendam communi bono, cum minimo damno privati. Quare cum bono communi cum minimo damno privati, conſulere poſſumus, debemus id facere. Igitur ſi poteſt bonum commune defendi, & privatum damnatum vitari, utrumque faciendum eſt.

Dices: igitur nulla eſt differentia inter ea peccata, quæ ſunt contra commune bonum, & reliqua, quæ ſunt contra bonum privatum. Patet, quia ſi in utriſque eſt ſpes fructus, præmittenda eſt correctio fraternæ: ſi vero non ſit talis ſpes, in utriſque præmitti non debet. Reſpondetur; negando conſequentiam, quia eſt magnum diſcrimen inter peccata contra bonum commune, & peccata contra privatum bonum; quia in priori caſu oportet, ut ſpes fructus ſit certiffima, & præſentanea, & ſufficienter proſpiciens communi bono, non ſolum præſens, ſed etiam in futurum: in aliis vero ſufficit ſpes probabilis, imo ſatis eſt non habere rationem ad deſperandum. Præterea reſpondetur ſecundò; in peccatis, quæ ſunt contra bonum commune, talem ſpem, ac tam certam eſſe rariffimam, & ideo moralem regulam eſſe, ut in illis initium ſumatur à denunciatione; præcipue quia qui in hæc peccata corruunt, diſſiſſimè & rariffimè corriguntur, ut annotavimus *Capite oſtavo*.

Hoc autem maxime habet locum in peccato hæreſis: præcipue quando accedit apertè contumacia. Quare ſi conſtet hæreticum eſſe vere hæreticum, & pertinacem: jam illum eſſe ſemel, & iterum admonitum à tota Eccleſia clarè præſumitur; & ideo ſtatim eſſe denuncians. Si autem non conſtet illum ex pertinacia, ſed tantum ex ignorantia, etiam culpabili, errare; tunc poſſe admoneri, ut ait *C. 17. ſoſt. homil. 62. in Matth.*

Quantum ad tertium. Duas aſſertiones conſtituo. *Prima*; quod quando aliquo peccatum tentatum in damnum evidens Reſp. vel in alicujus tertii perniciem redundare videtur, & id per paternam correctionem impediri non poſſe probabiliter iudicabitur; in tali caſu omne poſſibile remedium adhibendum eſt, tam ex præcepto juſtitie, quam charitatis ſub pœna peccati mortalis, ut damnus illud evitetur. Ut ſi quis pararet inſidias ad tradendam Rempubl. vel publicum ærarium exhaurire tentaret: vel mortem pararet proximo.

In his, & ſimilibus caſibus gravibus, & atrocioribus pro virili omne poſſibile remedium adhibere tenemur; ſed in executione gradatim procedere debemus, ita ut quantum fieri poteſt, occultetur delictum, & ſervetur proximi fama: primò videlicet eum fraternè corripiendo; quod ſi non ſit ſpes emendæ, Prælato ut patri denunciando: quod ſi Prælatuſ inſufficienter ad hoc videatur, aliquem virum pium potentiorum, & gravio-

graviorem adeundo, qui possit, & velit prudenter absque ullo scandalo tale impedire ordinum facinus: & si in delinquente non sequatur omnimoda salus, sat erit, ut damnum reparetur, Reip. vel proximi periculo succurratur, & ita ille machinam suam detectam videns, vel salvetur, vel confundatur; ut sic vel ex confusione propria tandem resipiscat.

Si vero potentior & ad id idoneus non reperitur, cautè monendus est, vel Reipub. moderator, si damnum quod inentatur, est contra Reip. vel Princeps, vel Prælatus secundum facti exigentiam, & qualitatem rerum, & personarum respectivè, vel ipsemer proximus præmonendus, si machinatio est contra privatum, ut sibi interim cavere possit, & intentarum damnum evitare. Quod remedium maxima cum cautela est adhibendum, ne inde majoris discordia, vel scandali majoris occasio inter proximos oritur; & denique opportunius, & salubrius remedium est adhibendum, ad præfarum evitandum damnum vel Reip. vel privati viri secundum unicuique charitatem & prudentiam, quæ hic maxime prævalere solent.

Secunda assertio. Si neque apud Prælatum, neque apud alios viros graves invenitur remedium præsentaneum, ut occurratur prædictis criminibus seu peccatis, & periculum sit in mora; tunc statim est procedendum ad denunciationem juridicam, quantumcumque cedat in detrimentum famæ; quia cum bonum commune vel privatum periclitantur in his casibus, nulla est habenda ratio famæ, ut communiter omnes Auctores affirmant cum D. Thom. 2. 2. quæst. 33. art. 7.

Ex his infero: quod in his criminibus duplici via possumus procedere. Prima manifestando ea Prælato ut patri, præcedente correctione fraterna, si ulla sit spes emendationis. Secunda, cum non speretur remedium per viam paternam huiusmodi criminum, recurrendum est ad denunciationem juridicam, manifestando crimen & peccatum Prælato ut iudici, ut ipse possit efficacius præcavere & crimina vel peccata prædicta, cum opus fuerit, acriter punire. Quibus cum atrocitas sint, pœna gravissima secundum eorum qualitatem erant applicanda; maxime cum peccata fuerint delata Prælato ut iudici, ut cæcè timorem habeant.

C A P V T XIV.

Duo extremi errores in denunciatione Evangelica vitandi.

In denunciatione autem Evangelica Prælato facienda, in extremos solent subditi declinare errores; Alii omninò dissimulant, existimantes se contra charitatem peccare; dum aliorum defectus Superionibus revelant, quod ex ignorantia crassa evenire solet. In huiusmodi errorem Religiosi tempore D. August. declinaverunt, quos ipse sanctissimus Pater redarguit, simul & instruit, docens hanc doctrinam non esse contra charitatem, sed potius pro charitate, dum dicit in Regula 3. Cap. 23. *Nec vos iudicare esse malevolos, quando hoc indicatis: magis quippe innocentes non*

estis, si fratres vestros, quos indicando corrigere potestis, tacendo perire permittitis. Alii vero non tam ex ignorantia, quam ex tepiditate fervoris & spiritus, importuno silentio, tempore visitationis, etiam si alias ex eorum taciturnitate Religioni grave relaxationis vulnus infigatur, perinacius quam par est, aliorum peccata dissimulant, ac regunt, contra quos acriter invehitur D. Bernard. in serm. de S. Joanne Baptista dicens: Nemo (inquit) fratres vitia palpet, peccata dissimulet: nemo dicat: numquid iustos fratres mei sum ego? Nemo quod in se est, equanimiter ferat, cum viderit Ordinem perire, minus disciplinam; est enim consentire, sibi, cum arguere possis, & scimus quia si iustitia facientes maneat, & consentientes. Hæc Bernard.

Alii vero in errorem alium etiam extremum facile incidere solent, dum volunt omnino etiam occulta, & quæ omnino tacere deberent peccata, utpotè quæ Divino iudicio relinquenda forent, nescio quo zelo ducti, scio amen illum non esse secundum Dei scientiam, sed potius secundum eorum iniquitatem & malitiam, facile & absque ulla necessitate revelare, quos eruditi, ac satis pie arguit Navarrus, Cap. inter verba, corolla. 59. num. 235. dicens, seu potius clamans: *O quam multis, & multa graviter peccant, & infamant alios sub nomine virtutum, & illis proficiendi! Quot existunt qui Regibus, Episcopis, & aliis Dominis, paribus, heri, & amicis denunciant peccata suorum subditorum, filiorum, famulorum, & amicorum, dicentes se id agere, ut eos moncant, sibi, vel verbis, ut recedant ab illis, nunquam ipsos antea monendo, cum esset Deus, quod moniti emendarentur! O quot sunt, qui cupiant videre, & sive dicitur, ut ea dicant, vel scribant Regi, Prælato, atque Dominis, amicis, & parentibus, ut se gratos illis videant, utque dissensionem inter illos ponant! Et quod peius quoque est, quot desiderant evenire errata, ut peccata, defectumque emendationis, ut habeant quod denunciant & scribant! Quod cum præstant, protestantur dicendo (si vobis placet) non dico, nec scribo hoc, ut detraham; sed quia cum amo, ac postquam es noster Rex, noster Prælatus, noster consanguineus, vel amicus suus, id eum moncas, ut emendetur. DEUS autem videt quare id dicat & desiderium, quod de ipsius emendatione habet, ac salutationis Angelicas, quas in eius gratiam recitat. O nos Christianos Christo tam vacuos, quam hypocrisis plenos, cum nobis placeat, ut peccent, & pigeat, ut se emendent: cum nos deleitet invenire, cui detrahamus, & de eo mala scribamur, atque simulando dolere intinè de alicujus perditione, cum perdimus coram suo Rege, suo Episcopo, suo Domino, suo Prælato, Patre, vel amico, ac unico prolectore, qui forte ob id solum eum detrahet, tantumque postea obliviscimur punire horum peccatorum diabolicorum, ac resistere damnum, quod illis intulimus, quantum curam, ac diligentiam atque artem malignam adhibuimus in noscendis malis, & denunciandis. Apri nobis misericors DEUS oculis, ut deprehenso nostro errore, proximi misereamur, & non murmuremus. Admone quoque perspicacissime Domine, Reges, Prælatos, Dominos, Patres, atque amicos, & revoca eis ob tuam summam pietatem in memoriam id, quod ex sancto Evangelio sacrisque Canonibus colligitur, videlicet non esse obliandum denunciationibus, quæ non præcedente necessaria mo-*

Notanda, & attentius perpendenda hæc Navarri verba.

LESU Spirit. II

In his criminibus duplici est via procedendum

Doctrina S. Augustini & S. Bernardi impensis observanda.